

GTs historiska böcker

s. 1 Esra och Nehemja

s. 3 Ester

Esra och Nehemja

Guds folks uppbyggelse och förnyelse

Dessa två böcker hör nära samman och utgör en bok i den hebreiska Bibeln, de har också mycket gemensamt med Krönikeböckerna.

Bakgrunden är att Israel förlorat sitt land och sin frihet. Folket befinner sig i exil i Babylonien. Jerusalem och templet är lagt i ruiner. Davids kungadöme har upphört och landet ligger i stort sett öde. Guds folk har drabbats av en gudomlig dom.

Plötsligt tvärvänder historien. Det mäktiga babyloniska världsriket skjuts i sank och perserkungen Kores träder in på historiens arena. Han har en annan policy. Han inser att det är bra att ha ett lojalt Juda på gränsen till Egypten och i sitt edikt år 538 ger han judarna tillåtelse att återvända och bygga upp sitt tempel.

Återvändande

En del judar tar vara på möjligheten, de ser det som en Guds kallelse att återvända och bygga upp landet de en gång fått av Gud. De ska nu tillämpa sin tro i en ny situation som en liten folkgrupp i skuggan av en världsmakt.

Viktiga ledare med kärlek till Guds Ord och hjärta för folkets nöd framträder. Esra, en skriftlärd präst, träder fram som det andliga livets reformator, och hovmannen Nehemja blir på den persiske kungens uppdrag en betydelsefull ledare.

Viktiga händelser

Ungefär 50 000 judar återvänder under Serubbabblers och Jesuas ledning för att bygga upp templet och sätta igång gudstjänsten. Det går trögt och först efter uppmuntran av profeterna Haggai och Sakarja blir arbetet färdigt och templet kan invigas år 516 (Esra 1–6.)

På 450-talet kommer Esra till Jerusalem med en mindre grupp judar. Han hjälper folket att göra upp med försummelse och försyndelser och att finna en rätt inriktning på livet. Det är en smärtsam process, men nödvändig om livet med Gud ska bevaras friskt. (Esra 7–10.)

Nehemja återvänder för att bygga upp Jerusalems murar. Detta förverkligas tack vare en gemensam arbetsinsats, trots hårt motstånd från fiendliga krafter och så kan den heliga staden befolkas (Neh 1–7).

Även i Neh. berättas om Esra, som stödd av Nehemja leder en reformation, nu inriktad på det inre livet och gudsgemenskapen. Denna leder till att förbundet med Gud förnyas. Lägga märke till den innehållsrika tack- och bekännelsebönen som återberättar en stor del av den gammaltestamentliga historien. (Neh. 8–12.)

Tidlösa sanningar

Böckerna påminner om sådant som är giltigt än i dag, nämligen att

- Guds löften står fast trots människors svek. Han leder historien mot bestämda mål. Han påverkar kungar, uppväcker ledare åt sitt folk. Observera det återkommande uttrycket ”Guds goda hand”.
- Gud handlar med de sina genom sitt Ord. Han undervisar, ger vägledning och sätter hjärtan i brand.
- Guds folks uppbyggelse förutsätter gemensamt engagemang, uthålligt arbete och kamp mot starka motkrafter som med hot och list och vill störa, förta modet och riva ned.
- Förnyelse, som innebär att vända åter till Gud och livets friska källflöden, är nödvändig om det andliga livet ska bevaras friskt och starkt.

Esters bok

En bok om Guds möjligheter

Denna bok förflyttar oss till det väldiga persiska världsriget. I huvudstaden Susan vid gränsen mellan nuvarande Iran och Irak residerar kung Ahasveros i orientalisk ståt och prakt. Han är mera känd under sitt grekiska namn Xerxes (486–465 f.Kr.). Mitt i denna så annorlunda tid och kultur finns också de judar som valt att leva kvar i exil, även sedan kung Kores erbjöd dem att återvända hem år 538.

De har relativt goda yttre livsvillkor men upplever också trycket från en omvärld som inte bryr sig om Israels Gud. Plötsligt kan de tvingas välja mellan trohet mot Gud och lojalitet mot ledare som har gudomliga anspråk. De uppfattas som lojala samhällsmedborgare i ena stunden, som rikets fiender i den andra, bara därför att lojaliteten mot människor har en gräns. I Esters bok får vi följa en sådan kris och vad som blir resultatet av den. Den blir till ett uppvaknande för judarna och Israels Gud blir ärad och eftersökt också av många andra.

Karaktärerna i boken fascinerar. Den på en gång mäktige och svage kungen, den karriärlystne Haman, den gudfruktige och rakryggade juden Mordokai och hans fosterdotter, den sköna Ester, som oväntat blir drottning och plötsligt ställs i en svår vallsituation. Mönstret i denna spännande bok är: dödshot – vändpunkt – räddning.

Som en följd av dessa händelser firar man bland judarna än i dag Purim-festen, som är en glad och karnevalsliknande fest.

Budskap

Esters bok är högklassig litteratur, fylld av dramatik och humor. Trots att Guds namn inte nämns en enda gång, är Gud i högsta grad närvarande. Han leder och länkar sitt folks öde, ofta på ett fördolt sätt. Gud är historiens Gud. Han har makten och dömer ondska och högmod, ibland redan här och nu. Han har omsorg om sitt folk. Ester, bokens huvudperson, som efter kamp och bön modigt sätter sitt liv på spel, för att rädda sitt folk, påminner oss om Jesus Kristus.

Boken har budskap till oss kristna idag. Vi har mäktiga intressen mot oss. De kan kräva anpassning: Böj er för folkviljan – den står över allting, den har alltid rätt! Läget tycks skärpas allt mer och krisen närma sig. Vi känner oss så hjälplösa och tillbakaträngda. Kom ihåg: Gud har allt i sin hand också i dag. Det är honom vi ska lita på och vänta oss allt gott av. På kort sikt kan det kosta något, men i det långa loppet kommer det att visa sig vara det enda rätta. Han är Gud och hans möjligheter tar aldrig slut.

Under livets gång sätts vår lojalitet mot Gud på prov. Kanske är det så att krisen med dess lidande är enda vägen till framgång för Guds sak, både i våra egna liv och i kyrkans liv? På andra sidan krisen kan förutsättningarna visa sig vara helt annorlunda.

Utmaning

- Vågar du lita på Gud och hans ledning?
- Vill du vara trogen mot Kristus som Mordokai var trogen sin Gud?
- Är du beredd att som Ester våga något för din Herre och hans folk?